

Årets sortförsök

Ny sort tar täten

I år var vinnaren ohotad. Jollina KWS levererade klart högst sockerskörd efter tre års provning på 18 platser. Ytterligare tre sorter kom in på listan: Princeton från Maribo Seed, Kristel från SESVanderHave och den nematodtoleranta sorten Elora KWS.

Robert Olsson, NBR, Nordic Beet Research Foundation

Stenhård kamp

Nio marknadssorter och elva nya kandidater fanns med inför målgången i tredje årets provning. Tre marknadssorter fick lämna listan: Stinger, Nexus och Cactus. Sju av de elva blev inte godkända. Gränsen mellan att vinna eller försvinna är stenhård.

Hög och stabil skörd

Om vi jämför med sockersköörden för 2013 års tre mest odlade sorter, SY Muse, Corvinia KWS och Rosalinda KWS, så lyfter Jollina KWS med fyra procent. Ökningen ligger stabilt på samma nivå över åren 2011–2013.

Nu är det upp till bevis att i praktiken visa att skörden ligger kvar på den nivån också när sorten skalas upp. Stabilitet – jämn skördenivå över åren – är en viktig sortegenskap som i år ligger med i stora sorttabellen på nästa uppslag.

Det ser bra ut också framöver

Med 26 sorter i andra årets provning och inte mindre än 53 i första årets ser det bra ut också inför 2015 och 2016. Om Jollina KWS som tredjeårskandidat gav fyra procent upp så ligger bästa tvååring på sex procent och bästa ettåring på sju procent upp. Och detta på

skördenivån 15 ton socker per hektar. Högsta skörden för bästa sorten i bästa försöket då? Med fullgod kontroll av bladsvampar gav 24 sorter av 100 provade över 100 ton betor per hektar på Nyboholm norr om Lund efter sådd den 6 april och skörd den 18 oktober. Bästa sort gav 109 ton betor med 17,8 procent socker, totalt 19,5 ton socker per hektar.

Mer att läsa på nätet

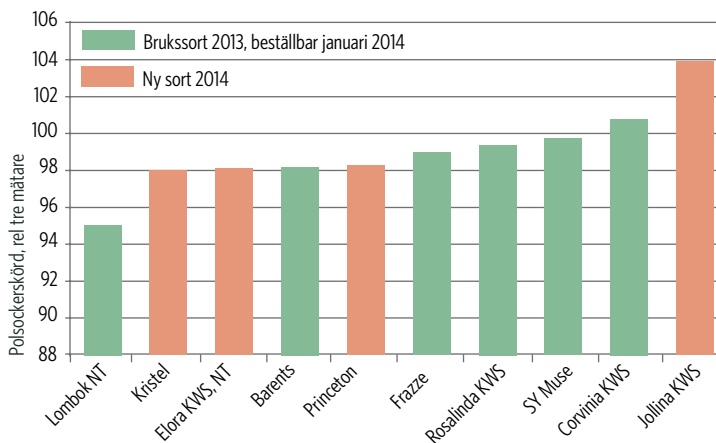
Du hittar all information från årets sortförsök i både Sverige och Danmark på vår hemsida www.nordicbeet.nu.

Från mitten av januari finns också senaste nytt från årets försök med långtidslagring med olika sorter.

Vi vill gärna ha gångar i försöken, men inte stora "ändbetor". Här provar vi en lösning med tätt sådda betor i början av juni i kanterna av gångarna.

Relativ polsockerskörd. Medeltal från 18 SLU- och NBR-försök 2011-2013

	Sort		Antal plantor		Renvikt	Sockerhalt	Polsockerskörd		Renhet	Intäkt
			1000-tal/ha		ton/ha	%	ton/ha	rel. 1-3	%	diff
			50 %	slutlig						kr/ha
	Medel 1-3		60	101	84,4	17,8	15,0	100	90,0	0
1	SY Muse	HI 0944	64	100	85,6	17,5	15,0	100	90,6	40
2	Corvinia KWS	KWS 9R27	59	101	83,1	18,2	15,1	101	89,1	67
3	Rosalinda KWS	KWS 7R69	56	101	84,4	17,7	14,9	99	90,2	-106
5	Barents	ST 12023	73	101	82,2	17,9	14,7	98	91,0	-311
7	Frazze	HI 1078	65	101	84,5	17,6	14,8	99	90,7	-150
17	Lombok	SN-515	71	102	81,0	17,6	14,3	95	90,2	-1 260
11	Princeton	MA 2085	68	102	84,8	17,4	14,7	98	91,0	-268
13	Elora	KWS 1K211	60	101	82,9	17,8	14,7	98	89,9	-481
14	Jollina KWS	KWS 1K218	64	99	87,7	17,7	15,6	104	89,9	1 035
18	Kristel	SR-618	56	100	81,9	17,9	14,7	98	91,3	-303
	RSQ		71	94	93	93	94		93	
	LSD 5%		6,9	1,8	1,7	0,1	0,3		0,4	

Mörkare blått = nya sorter

	Sort	Sortägare	Resistens R Tolerans: god (T) - bäst (TT)			Mjöl- dagg	Ram- lar- ia	Rost	Rot- form	Nack- höjd	Stocklöpare		
											14 fs 13*	3 fs 2012**	Sassarp***
			Rhizo- mania	Nema- toder	Aphano- myces						%	0-100	0-100
	Medel mätare 1-3				38	21	23	5,1	4,6	24	595	2 363	
1	SY Muse	Syngenta	R	-	TT	49	22	27	5,6	5,3	0	868	3 617
2	Corvinia KWS	KWS	R	-	-	38	24	21	4,8	4,1	10	193	289
3	Rosalinda KWS	KWS	R	-	-	26	17	19	4,7	4,3	61	723	3 183
5	Barents	Strube	R	-	-	42	20	26	6,4	4,7	0	96	1 591
7	Frazze	Syngenta	R	-	TT	53	19	26	5,5	5,3	0	627	6 800
17	Lombok	SESVanderHave	R	T	-	66	24	18	6,4	5,0	0	145	579
11	Princeton	Maribo Seed	R	-	T	51	17	25	5,8	5,4	21	482	1 447
13	Elora	KWS	R	T	T	46	22	13	5,2	4,6	40	193	868
14	Jollina KWS	KWS	R	-	-	35	19	30	5,2	4,3	83	145	0
18	Kristel	SESVanderHave	R	-	-	47	22	25	6,5	5,3	21	723	2 315
	RSQ					82	89	80	79	94		81	84
	LSD 5%					7,4	7,4	6,3	0,2	0,6		1 115	2 315

* Alla 12 platserna 2011+2013 + Helterslund och Ormastorp 2012 (låg stocklöpningsfrekvens).

** Tre platser: Lönnstorp, Eriksfält och Nyboholm, med hög stocklöpningsfrekvens 2012.

*** Försöksplatsen Sassarp med högsta angreppsfrekvensen 2012.

Tabellen ovan redovisar resultat från 18 försök 2011-2013

- Nya sorten Jollina KWS gav ensam klart högsta sockerskörd och hektarintäkt.
- Elora KWS och Lombok gav samma avkastning på nematodinfekterad mark. Läs mer i egen artikel.
- SY Muse är bästa sorten på jordar med högt tryck av Aphanomyces. Läs mer i egen artikel.
- Barents behåller sin ställning från förra året som sorten med snabbast uppkomst. Nu har den sällskap av Lombok och Princeton. Alla sorter visar ett högt slutligt plantantal.
- Det skiljer 0,8 procentenheter mellan sorterna med högst respektive lägst sockerhalt. Varje färg omfattar alltså 0,2 procentenheter. Corvinia KWS har klart högst sockerhalt.
- Rotformen - eller mer exakt rotfärans djup och bredd - är avgörande för betans tvättbarhet i fabriken. Kristel och Barents är här bästa normalsorter tillsammans med Lombok på nematodinfekterad mark.
- Renheten är kopplad till rotformen. Också här ligger Kristel och Barents i topp tillsammans med Princeton.
- Av bladsvamparna var angreppen störst av mjöldagg och rost. Här finns tydliga sortskillnader. Inför behandling: börja leta i den av dina sorter som ligger längst ner på listan. Lombok är känslig för mjöldagg. Jollina KWS liksom SY Muse är mest känsliga för rost.
- Två av fyra block i försöken sprutades mot bladsvampar. På fem av sex platser gav behandlade block mer än tre procent ökning av sockerskörden. Detta trots ett tidigt medelskördedatum, 10 oktober. I medeltal över alla hundra provade sorter på alla sex platserna gav behandling 640 kg mer socker per hektar, vilket är på samma nivå som 2011 och 2012. På platserna Eriksfält och Kvistofta blev ökningen störst, 1,1 ton socker per hektar.

Resultat från försök 2011–2013 för

	Intäkt	Tolerans		Stocklöpare	Skörd			Inre kvalitet
	kr/ha	Nematoder	Aphanomyces	Se nedan!	Rotskörd	Polsocker	Stabilitet	Sockerhalt
1. Bästa val	Jollina KWS	Elora KWS	SY Muse	Barents	Jollina KWS	Jollina KWS	Barents	Corvinia KWS
		Lombok	Frazze	Corvinia KWS			Elora KWS	
				Elora KWS			Frazze	
				Jollina KWS			Jollina KWS	
				Lombok			Kristel	
							Lombok	
							Princeton	
							Rosalinda KWS	
2. Mellan							SY Muse	
	Corvinia KWS		Elora KWS	Frazze	SY Muse	Corvinia KWS		
	SY Muse		Princeton	Kristel	Princeton			Kristel
				Princeton	Frazze			Barents
			Barents	Rosalinda KWS	Rosalinda KWS			
			Jollina KWS	SY Muse				Elora
			Kristel					Jollina KWS
			Corvinia KWS					
			Rosalinda KWS					
3. Sämre val	Rosalinda KWS	Övriga sorter	Lombok		Corvinia KWS	SY Muse	Corvinia KWS	Rosalinda KWS
	Frazze				Elora KWS	Rosalinda KWS		
	Princeton					Frazze		Lombok
	Kristel					Princeton		Frazze
	Barents					Barents		
4. Sämsta val	Elora KWS				Barents	Elora KWS		SY Muse
					Kristel	Kristel		
	Lombok							Princeton
					Lombok	Lombok		

Underlag	Data från NBR+SLU-försök 2011-2013, i vissa fall kompletterad med resultat från serie 105 och 106 "praktiska försök" och danska erfarenheter.
Omfattning	Tabellen omfattar alla sorter på sortlistan som provats under tre år.
Förklaringar	Sorterna ligger rangordnade från bästa till sämsta inom alla kolumner, utom för nematoder, Aphanomyces, stocklöpare och stabilitet där de ligger i bokstavsordning inom gruppen. Sorter inom samma färg och utan tom rad emellan kan statistiskt inte skiljas åt. Sorter i gruppen "3. Sämre val" kan med hög statistisk säkerhet betraktas som sämre än gruppen "1. Bästa val". Samma gäller grupp 2 mot 4. Varje färg spannar som regel över samma nivå som LSD-värdet i aktuell resultattabell. I vissa fall med hög säkerhet och stor spridning mellan sorterna spannar en färg över två eller tre LSD-intervall
Ekonomi	Ekonomi enligt 2014 års avtal uträknat på ovan redovisade medeltalsvärden över alla försök. Pris 25,3 Euro/ton 16 %-iga betor enligt nya branschavtalet 2013-2014. Kronkurs 8:80, sockerhaltsreglering, renhetsreglering, massatorrämn 10 kr/ton betor. Branschavtals tillägg motsvarande 80 kr/ton vid 17,5 % sockerhalt ingår.
Stocklöpare	Samtliga sorter visar på mycket låga stocklöpningsfrekvenser under åren 2011+2013. Motsatsen gällde 2012. I redovisningen ingår resultat från sortförsök, praktisk odling, praktiska sortförsök och danska erfarenheter. Utgångspunkten är placering i andra gruppen i bokstavsordning. Först vid rimlig säkerhet flyttas sorten uppåt eller neråt.
Nematoder	Nematodtoleranta sorter (NT) placeras i "1. Bästa val"-gruppen. Övriga sorter i gruppen "3. Sämre val".

sorter beställbara i januari 2014

Yttre kvalitet		Etablering		Bladsjukdomar			Växtsätt
Renhet	Rotform	50 % plh	slutl plh	Mjöldagg	Ramularia	Rost	Höjd
Kristel	Kristel	Barents	Lombok	Rosalinda KWS	Princeton	Elora KWS	Elora KWS
Barents	Barents	Lombok	Princeton		Rosalinda KWS	Lombok	SY Muse
Princeton	Lombok	Princeton	Rosalinda KWS		Frazze		Kristel
			Elora KWS		Jollina KWS		Frazze
			Frazze		Barents		Princeton
			Corvinia KWS		Kristel		
			Barents		SY Muse		
			SY Muse		Elora KWS		
					Lombok		
Frazze		Frazze	Kristel	Jollina KWS	Corvinia KWS	Rosalinda KWS	Barents
SY Muse	Princeton	SY Muse	Jollina KWS	Corvinia KWS		Corvinia KWS	Jollina KWS
	SY Muse	Jollina KWS				Kristel	Lombok
		Elora KWS				Princeton	Rosalinda KWS
Rosalinda KWS	Frazze	Corvinia KWS		Barents		Frazze	Corvinia KWS
Lombok		Kristel		Elora KWS		Barents	
	Jollina KWS	Rosalinda KWS		Kristel		SY Muse	
	Elora KWS					Jollina KWS	
Jollina KWS				SY Muse			
Elora KWS	Corvinia KWS			Princeton			
	Rosalinda KWS			Frazze			
Corvinia KWS							
				Lombok			

Aphanomyces	Nya sorter placeras mitt i grupp 2 i bokstavsordning. Utvärdering sker årligen och efterhand som kunskapen om sortens toleransförmåga växer kan sorten lyftas till övre del i 2. "Mellan" eller "1. Bästa val" eller flyttas ner till undre del i 2. "Mellan" eller till "3. Sämre val".
Växtsätt	Sorter med högt växtsätt står under "1. Bästa val". Prioriteras högsta frostskydd genom lågt växtsätt vänder man på tabellen.
Plantantal	50 % plh mäter hur snabbt sorten kommer upp. Snabb uppkomst är ingen garanti för ett högt slutligt plantantal. Säkra sortskillnader men alla sorter har legat på en hög nivå.
Bladsvampar	Starkast angrepp av mjöldagg och rost.
Stabilitet	Sorterna är provade i tre år. Sorter med samma relativtal varje år eller bättre år 2+3 än 1 eller bättre 3 än 2+1 placeras i gruppen "Bästa val". Sorter med lägre relativtal (minst 3 enheter) år 2+3 än 1 eller år 3 än 1+2 placeras i gruppen "Sämre val". Sorter med ojämn utveckling över åren placeras i gruppen "Mellan".

Så här använder du tabellen

Steg 1	Behov av tolerans mot jordboende skadegörare som Rhizomania, nematoder eller Aphanomyces. Om ja: välj bland aktuella sorter, om nej: gå till sockerskörd och intäkt.
Steg 2	Välj i första hand bland sorter i grön kolumn.
Steg 3	Studera övriga variabler och bilda dig en uppfattning om sortens profil, svagheter och styrkor.